

I

(Legislativní akty)

NAŘÍZENÍ

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2022/2463

ze dne 14. prosince 2022,

kterým se zřizuje nástroj pro poskytování podpory Ukrajině na rok 2023 (makrofinanční pomoc +)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 212 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po předložení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

v souladu s řádným legislativním postupem ⁽¹⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dohoda o přidružení mezi Uníí a Ukrajinou ⁽²⁾, včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu, vstoupila v platnost dne 1. září 2017.
- (2) V roce 2014 zahájila Ukrajina ambiciózní program reforem s cílem stabilizovat ekonomiku a zlepšit životní podmínky obyvatel. Mezi hlavními prioritami programu jsou boj proti korupci, jakož i ústavní, volební a soudní reformy. Provádění těchto reforem bylo podpořeno po sobě jdoucími programy makrofinanční pomoci, v jejichž rámci Ukrajina obdržela od Unie pomoc ve formě úvěrů v celkové výši 6,6 miliardy EUR.
- (3) Nouzová makrofinanční pomoc, která byla v souvislosti s rostoucí hrozbou těsně před ruskou invazí poskytnuta podle rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/313 ⁽³⁾, poskytla Ukrajině úvěry ve výši 1,2 miliardy EUR a byla vyplacena ve dvou splátkách ve výši 600 milionů EUR v březnu a květnu 2022.
- (4) Mimořádná makrofinanční pomoc Unie ve výši až 1 miliardy EUR, poskytnutá podle rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1201 ⁽⁴⁾, přinesla rychlou a naléhavou podporu ukrajinskému rozpočtu a byla v plné výši vyplacena ve dvou tranších ve dnech 1. a 2. srpna 2022. Tato pomoc představovala první fázi plánované mimořádné makrofinanční pomoci Ukrajině ve výši až 9 miliard EUR, kterou Komise oznámila ve svém sdělení ze dne 18. května 2022 nazvaném „Pomoc Ukrajině a její obnova“ a Evropská rada schválila ve dnech 23.–24. června 2022.

⁽¹⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 24. listopadu 2022 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a postoj Rady v prvním čtení ze dne 10. prosince 2022 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku). Postoj Evropského parlamentu ze dne 14. prosince 2022 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku).

⁽²⁾ Dohoda o přidružení mezi Evropskou unií, Evropským společenstvím pro atomovou energii a jejich členskými státy na jedné straně a Ukrajinou na straně druhé (Úř. věst. L 161, 29.5.2014, s. 3).

⁽³⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/313 ze dne 24. února 2022 o poskytnutí makrofinanční pomoci Ukrajině (Úř. věst. L 55, 28.2.2022, s. 4).

⁽⁴⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1201 ze dne 12. července 2022 o poskytnutí mimořádné makrofinanční pomoci Ukrajině (Úř. věst. L 186, 13.7.2022, s. 1).

- (5) Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1628 ⁽⁵⁾ představovalo další krok v provádění plánované mimořádné makrofinanční pomoci Unie. Stanovilo základ pro poskytnutí další částky až do výše 5 miliard EUR Ukrajině ve formě úvěrů za vysoce zvýhodněných podmínek, z nichž 2 miliardy EUR byly vyplaceny dne 18. října a zbývající 3 miliardy EUR mají být vyplaceny do konce roku 2022.
- (6) Nevypovokovaná a neodůvodněná útočná válka Ruska proti Ukrajině od 24. února 2022 způsobila Ukrajině ztrátu přístupu na finanční trhy a výrazný pokles veřejných příjmů, zatímco veřejné výdaje na řešení humanitární situace a zachování kontinuity státních služeb výrazně vzrostly. V této velmi nejisté a nestabilní situaci nejlepší odhady potřeb financování Ukrajiny, které provedl Mezinárodní měnový fond (MMF) v létě 2022, poukazovaly na mimořádný nedostatek finančních prostředků ve výši přibližně 39 miliard USD v roce 2022, z čehož přibližně polovinu by bylo možné pokrýt díky mezinárodní pomoci. Rychlé poskytnutí makrofinanční pomoci Ukrajině ze strany Unie podle rozhodnutí (EU) 2022/1628 bylo vzhledem k mimořádným okolnostem považováno za vhodnou krátkodobou reakci na značná rizika pro makrofinanční stabilitu Ukrajiny. Další částka mimořádné makrofinanční pomoci ve výši až 5 miliard EUR podle uvedeného rozhodnutí měla podpořit makrofinanční stabilizaci Ukrajiny, posílit okamžitou odolnost země a podpořit její schopnost dosáhnout oživení, a tím přispět k udržitelnosti veřejného dluhu Ukrajiny a její schopnosti v konečném důsledku dostát svým finančním závazkům.
- (7) Unie, její členské státy a evropské finanční instituce od začátku útočné války Ruska proti Ukrajině uvolnily 19,7 miliardy EUR na podporu hospodářské, sociální a finanční odolnosti Ukrajiny. Tato částka kombinuje podporu z rozpočtu Unie ve výši 12,4 miliard EUR), včetně mimořádné makrofinanční pomoci a podpory Evropské investiční banky a Evropské banky pro obnovu a rozvoj, plně nebo částečně zaručené z rozpočtu Unie, jakož i další finanční podporu členských států ve výši 7,3 miliard EUR).
- (8) Rada dále rozhodla o opatřeních pomoci na podporu ukrajinských ozbrojených sil v rámci Evropského mírového nástroje ve výši 3,1 miliardy EUR podle rozhodnutí Rady (SZBP) 2021/509 ⁽⁶⁾ a o vojenské pomocné misi na podporu Ukrajiny s částkou 0,1 miliardy EUR určenou na krytí společných nákladů podle rozhodnutí Rady (SZBP) 2022/1968 ⁽⁷⁾. Unie a její členské státy rovněž poskytly bezprecedentní věcnou mimořádnou reakci prostřednictvím mechanismu civilní ochrany Unie podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/836 ⁽⁸⁾, což představuje největší mimořádnou operaci od vzniku tohoto mechanismu, a poskytuje Ukrajině a regionu miliony mimořádných prostředků.
- (9) Evropská rada dne 23. června 2022 rozhodla o udělení statusu kandidátské země Ukrajině. Probíhající silná podpora Ukrajiny je pro Unii klíčovou prioritou. Jelikož škody způsobené útočnou válkou Ruska na ukrajinském hospodářství, občanech a podnicích jsou obrovské, probíhající silná podpora Ukrajině vyžaduje organizovaný kolektivní přístup stanovený v nástroji pro poskytování podpory Unie Ukrajině (makrofinanční pomoc +) zřízeném tímto nařízením (dále jen „nástroj“).
- (10) Útočná válka Ruska proti Ukrajině představuje strategickou geopolitickou hrozbu pro celou Unii a vyžaduje, aby členské státy byly silné a jednotné. Je proto nezbytné, aby podpora Unie byla poskytována rychle a aby se mohla se na cestě k budoucí obnově pružně a postupně přizpůsobovat potřebám, které vznikají v souvislosti s okamžitou pomocí a krátkodobou obnovou.

⁽⁵⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1628 ze dne 20. září 2022 o poskytnutí mimořádné makrofinanční pomoci Ukrajině, navýšení společného rezervního fondu o záruky ze strany členských států a zvláštní rezervy na některé finanční závazky týkající se Ukrajiny, na které se poskytuje záruka podle rozhodnutí č. 466/2014/EU, a o změně rozhodnutí (EU) 2022/1201 (Úř. věst. L 245, 22.9.2022, s. 1).

⁽⁶⁾ Rozhodnutí Rady (SZBP) 2021/509 ze dne 22. března 2021 o zřízení Evropského mírového nástroje a o zrušení rozhodnutí (SZBP) 2015/528 (Úř. věst. L 102, 24.3.2021, s. 14).

⁽⁷⁾ Rozhodnutí Rady (SZBP) 2022/1968 ze dne 17. října 2022 o vojenské pomocné misi Evropské unie na podporu Ukrajiny (EUMAM Ukraine) (Úř. věst. L 270, 18.10.2022, s. 85).

⁽⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/836 ze dne 20. května 2021, kterým se mění rozhodnutí č. 1313/2013/EU o mechanismu civilní ochrany Unie (Úř. věst. L 185, 26.5.2021, s. 1).

- (11) Obecným cílem nástroje je přispět k překlenutí nedostatku finančních prostředků na Ukrajině v roce 2023, zejména předvídatelným, nepřetržitým, řádným a včasným poskytováním vysoce zvýhodněné krátkodobé finanční pomoci ukrajinskému státnímu rozpočtu, včetně financování obnovy a počáteční podpory poválečné rekonstrukce, je-li to vhodné, s cílem podpořit Ukrajinu na její cestě k evropské integraci.
- (12) Aby bylo dosaženo obecného cíle nástroje, měla by být pomoc poskytnuta na podporu makrofinanční stability na Ukrajině a na zmírnění omezení v oblasti vnějšího financování Ukrajiny. Komise by měla provádět podporu v rámci nástroje v souladu s hlavními zásadami a cíli opatření, která byla přijata v rámci jednotlivých oblastí vnější činnosti, a dalšími relevantními politikami Unie.
- (13) Mezi hlavní oblasti podpory v rámci nástroje by mělo patřit rovněž poskytování podpory na obnovu, opravy a údržbu kritických funkcí a infrastruktury, jakož i pomoc lidem v nouzi a nejvíce postiženým oblastem, pokud jde o materiální a sociální podporu, dočasné bydlení, výstavbu obytných budov a infrastruktury.
- (14) Nástroj by měl rovněž podpořit posílení kapacity ukrajinských orgánů pro přípravu na budoucí poválečnou obnovu a případně na počáteční přípravnou fázi předvstupního procesu, včetně posílení ukrajinských institucí, reformy a posílení účinnosti veřejné správy, jakož i transparentnosti, strukturálních reforem a řádné správy věcí veřejných na všech úrovních.
- (15) Nástroj podpoří vnější politiku Unie vůči Ukrajině. Komise a Evropská služba pro vnější činnost by měly v průběhu celé podpůrné operace úzce spolupracovat za účelem koordinace vnější politiky Unie a zajištění její ucelenosti. Podpora Ukrajiny v rámci nástroje i nadále významně přispívá k uspokojení finančních potřeb Ukrajiny, jak je odhaduje MMF, Světová banka a další mezinárodní finanční instituce, s přihlédnutím ke schopnosti Ukrajiny financovat se z vlastních zdrojů. Při určování výše podpory se rovněž zohledňují očekávané finanční příspěvky od bilaterálních a multilaterálních dárců, jakož i dosavadní použití jiných unijních nástrojů vnějšího financování na Ukrajině a přidaná hodnota celkového zapojení Unie.
- (16) Situace na Ukrajině vyžaduje postupný přístup, kdy by nástroj zaměřený na makrofinanční stabilitu, jakož i na okamžitou pomoc a obnovu, měla doprovázet nepřetržitá podpora v rámci nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ⁽⁹⁾ a akcí humanitární pomoci podle nařízení Rady (ES) č. 1257/96 ⁽¹⁰⁾.
- (17) Toto nařízení by mělo stanovit zdroje, které jsou pro nástroj k dispozici na období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2023 s možností čerpání do 31. března 2024. Ve formě úvěrů by měla být k dispozici maximální částka 18 miliard EUR. Kromě toho by toto nařízení mělo stanovit subvenci úrokových sazeb pro období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2027. Aby bylo zajištěno pokrytí úrokových nákladů po dobu trvání úvěrů, měly by být příspěvky členských států po roce 2027 obnoveny a pokračovat jako vnější účelově vázané příjmy, pokud nebudou v budoucích víceletých finančních rámcích pokryty jinými prostředky. Z tohoto důvodu není vyloučena možnost, že příspěvky členských států budou prodlouženy i na období po roce 2027.

⁽⁹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ze dne 9. června 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, mění a zrušuje rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 (Úř. věst. L 209, 14.6.2021, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Nařízení Rady (ES) č. 1257/96 ze dne 20. června 1996 o humanitární pomoci (Úř. věst. L 163, 2.7.1996, s. 1).

- (18) Toto nařízení by mělo členským státům umožnit, aby poskytly další zdroje jako vnější účelově vázané příjmy, které mají být provedeny v rámci memoranda o porozumění tohoto nástroje. Takovou možnost dodatečného příspěvku by měly mít rovněž zúčastněné třetí země a strany jako vnější účelově vázané příjmy v souladu s čl. 21 odst. 2 písm. d) a e) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ⁽¹⁾ (dále jen „finanční nařízení“). Za účelem podpory synergií a doplňkovosti je vhodné umožnit, aby tyto dodatečné příspěvky členských států a zúčastněných třetích zemí a stran mohly být rovněž poskytnuty programům zřízeným podle nařízení (EU) 2021/947 a (ES) č. 1257/96 k financování opatření přispívajících k cílům tohoto nástroje.
- (19) Dobrovolné příspěvky členských států by měly být neodvolatelné, bezpodmínečné a splatné na požádání. Za tímto účelem by měl členský stát uzavřít s Komisí dohodu o přiznání příspěvku ve smyslu čl. 22 odst. 2 finančního nařízení. Tato dohoda o přiznání příspěvku by měla zahrnovat příspěvek na subvenci úrokových sazeb a v případě, že si je členské státy přejí poskytnout, rovněž i další částky.
- (20) Podpora v rámci nástroje by měla být podmíněna tím, že Ukrajina bude i nadále respektovat účinné demokratické mechanismy a své instituce, včetně parlamentního systému založeného na pluralitě politických stran, a zásady právního státu a že zaručí dodržování lidských práv.
- (21) Podpora v rámci nástroje by měla být vázána na politické podmínky, které mají být stanoveny v memorandu o porozumění. Tyto podmínky by měly rovněž zahrnovat závazky k posílení hospodářské výkonnosti a odolnosti země, podnikatelského prostředí, usnadnění kritické rekonstrukce a řešení problémů v odvětví energetiky.
- (22) Politické podmínky by měly být doplněny přísnými požadavky na podávání zpráv, jejichž cílem je zajistit, aby byly finanční prostředky využívány efektivně, transparentně a odpovědně.
- (23) Vzhledem k situaci na Ukrajině je vhodné stanovit přezkum memoranda o porozumění v polovině období.
- (24) Podpora v rámci nástroje by měla být uvolněna na základě dodržení podmínek, uspokojivého provádění a pokroku při plnění politických podmínek.
- (25) Je vhodné stanovit možnost přehodnotit finanční potřeby Ukrajiny a snížit, pozastavit nebo zrušit podporu, pokud se v průběhu období vyplácení podpory v rámci nástroje tyto potřeby oproti původním prognózám zásadně sníží. Je rovněž vhodné stanovit možnost pozastavit nebo zrušit výplaty v případě, že nejsou splněny požadavky pro uvolnění podpory v rámci nástroje.
- (26) V kontextu naléhavých finančních potřeb Ukrajiny je vhodné organizovat finanční pomoc v rámci diverzifikované strategie financování stanovené v článku 220a finančního nařízení a zřízené uvedeným článkem jako jednotná metoda financování, která by měla zvýšit likviditu dluhopisů Unie a atraktivitu a nákladovou efektivnost emisí Unie.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 (Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1).

- (27) Vzhledem k obtížné situaci Ukrajiny způsobené útočnou válkou Ruska a s cílem podpořit Ukrajinu na cestě k dlouhodobé stabilitě je vhodné poskytnout Ukrajině úvěry za vysoce zvýhodněných podmínek s maximální dobou trvání 35 let a ne zahájit splácení jistiny před rokem 2033. Je rovněž vhodné odchýlit se od čl. 220 odst. 5 písm. e) finančního nařízení a umožnit, aby Unie měla možnost hradit úrokové náklady a odpustit správní náklady, jež by jinak Ukrajina hradila. Subvence úrokových sazeb by měla být poskytnuta jako nástroj považovaný za vhodný k zajištění účinnosti podpory v rámci nástroje ve smyslu čl. 220 odst. 1 finančního nařízení. Měla by být financována z dodatečných dobrovolných příspěvků členských států a měla by být k dispozici postupně, jakmile vstoupí v platnost dohoda s členskými státy.
- (28) Mělo by být možné, aby Ukrajina mohla každoročně požádat o subvenci úrokových sazeb a odpustění správních nákladů.
- (29) Odchylně od čl. 31 odst. 3 druhé věty nařízení (EU) 2021/947 by finanční závazek z úvěrů podle tohoto nařízení neměl být podporován zárukou pro vnější činnost. Podpora v rámci nástroje by měla představovat finanční pomoc ve smyslu čl. 220 odst. 1 finančního nařízení. Při zvažování finančních rizik a rozpočtového krytí by neměly být vytvářeny rezervy na finanční pomoc ve formě úvěrů podle tohoto nástroje a odchylně od čl. 211 odst. 1 finančního nařízení by neměla být stanovena žádná míra tvorby rezerv jako procento z částky uvedené v čl. 4 odst. 1 tohoto nařízení.
- (30) Nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽¹²⁾ v současné době neumožňuje krytí finančních závazků vyplývajících z úvěrů v rámci tohoto nástroje. Až do jeho případné změny, která by jako záruku umožnila mobilizaci rozpočtových zdrojů nad rámec stropů víceletého finančního rámce (VFR) až do výše stropů uvedených v čl. 3 odst. 1 a 2 rozhodnutí Rady (EU, Euratom) 2020/2053 ⁽¹³⁾, je vhodné hledat alternativní řešení poskytující dodatečné zdroje.
- (31) Dobrovolné příspěvky členských států ve formě záruk byly shledány vhodným nástrojem k zajištění ochrany umožňující výpůjční a úvěrové operace podle tohoto nařízení. Záruky členských států by měly představovat vhodnou pojistku zajišťující, že Unie bude schopna výpůjčky na podporu úvěrů podle tohoto nástroje splatit.
- (32) Záruky poskytnuté členskými státy by se měly vztahovat na podporu v rámci nástroje ve formě úvěrů až do výše 18 000 000 000 EUR. Je důležité, aby členské státy dokončily příslušné vnitrostátní postupy s cílem poskytnout záruky jako záležitost nejvyšší priority. Vzhledem k naléhavosti situace by doba potřebná pro dokončení těchto postupů neměla opožďovat výplatu požadované finanční pomoci Ukrajině ve formě úvěrů podle tohoto nařízení. Současně by finanční podpora v rámci tohoto nástroje ve formě úvěrů měla být poskytována postupně, jakmile vstoupí v platnost záruky poskytnuté členskými státy. S ohledem na zásadu řádného finančního řízení a obezřetnosti by Komise měla úvěry sjednávat s náležitým ohledem na své úvěrové hodnocení. Podpora by však měla být k dispozici v plné výši až 18 000 000 000 EUR ode dne použitelnosti změny nařízení (EU, Euratom) 2020/2093, nebo aktu jej nahrazujícího, jež stanoví záruku za úvěry v rámci tohoto nástroje v rozpočtu Unie nad rámec stropů VFR a až do výše stropů uvedených v čl. 3 odst. 1 a 2 rozhodnutí (EU, Euratom) 2020/2053.

⁽¹²⁾ Nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027 (Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 11).

⁽¹³⁾ Rozhodnutí Rady (EU, Euratom) 2020/2053 ze dne 14. prosince 2020 o systému vlastních zdrojů Evropské unie a o zrušení rozhodnutí 2014/335/EU, Euratom (Úř. věst. L 424, 15.12.2020, s. 1).

- (33) Záruky členských států by měly být neodvolatelné, bezpodmínečné a na požádání. Tyto záruky by měly zajistit schopnost Unie splácet finanční prostředky vypůjčené na kapitálových trzích nebo od finančních institucí. Platnost záruk by měla skončit ke dni použitelnosti změny nařízení (EU, Euratom) 2020/2093, nebo aktu jej nahrazujícího, jež stanoví záruku za úvěry v rámci nástroje v rozpočtu Unie nad rámec stropů VFR a až do výše stropů uvedených v čl. 3 odst. 1 a 2 rozhodnutí (EU, Euratom) 2020/2053. Záruky by měly být uplatněny v případě, že Unie neoddrží od Ukrajiny včas platbu v souvislosti s úvěry v rámci tohoto nástroje, a to zejména v případě změn harmonogramu plateb z jakéhokoli důvodu, jakož i očekávaného i neočekávaného nesplacení.
- (34) Částky získané zpět v rámci smluv o úvěru v souvislosti s úvěry v rámci tohoto nástroje by měly být odchylně od čl. 211 odst. 4 písm. c) finančního nařízení vráceny členským státům, které vyhověly výzvě k plnění záruky.
- (35) Než Komise vyzve k plnění záruk poskytnutých členskými státy, měla by podle svého vlastního uvážení a odpovědnosti jakožto orgán Unie pověřený plněním souhrnného rozpočtu Unie v souladu s článkem 317 Smlouvy o fungování Evropské unie posoudit veškerá opatření dostupná v rámci diverzifikované strategie financování stanovené v článku 220a finančního nařízení v souladu s omezeními stanovenými v tomto nařízení. V rámci příslušné výzvy k plnění záruk by Komise měla členské státy o tomto posouzení případně informovat.
- (36) Relativní podíl příspěvků každého členského státu (klíč pro příspěvky) na celkové zaručené částce by měl odpovídat relativním podílům členských států na celkovém hrubém národním důchodu (HND) Unie. Výzva k plnění záruk by měla být provedena v poměrné výši s uplatněním tohoto klíče pro příspěvky. Dokud nevstoupí v platnost všechny dohody o poskytnutí záruky mezi Komisí a členskými státy, měl by být klíč pro příspěvky dočasně úměrně upraven.
- (37) Je vhodné, aby Komise a Ukrajina uzavřely smlouvu o úvěru za účelem úvěrové podpory v rámci podmínek stanovených v memorandu o porozumění. S cílem zajistit účinnou ochranu finančních zájmů Unie souvisejících s podporou v rámci nástroje by Ukrajina měla přijmout vhodná opatření ohledně prevence a potírání podvodů, korupce a jakýchkoli jiných nesrovnalostí souvisejících s touto podporou. Kromě toho by ve smlouvě o úvěru a v dohodě o financování mělo být stanoveno, že Komise bude provádět kontroly, Účetní dvůr bude provádět audity a Úřad evropského veřejného žalobce bude vykonávat své pravomoci v souladu s články 129 a 220 finančního nařízení.
- (38) Jelikož cíle tohoto nařízení, totiž přispět k překlenutí nedostatku finančních prostředků na Ukrajině v roce 2023, a to zejména předvídatelným, nepřetržitým, řádným a včasným poskytováním vysoce zvýhodněné krátkodobé finanční pomoci ukrajinskému státnímu rozpočtu, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jej, z důvodu rozsahu a účinků tohoto nařízení, může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné k dosažení tohoto cíle.
- (39) Za účelem zajištění jednotných podmínek k uplatňování tohoto nařízení by měly být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci. Tyto pravomoci by měly být vykonávány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (40) Vzhledem k naléhavosti dané výjimečnými okolnostmi způsobenými nevyprovokovanou a neodůvodněnou útočnou válkou Ruska je vhodné stanovit výjimku ze lhůty osmi týdnů uvedené v článku 4 Protokolu č. 1 o úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii, Smlouvě o fungování Evropské unie a Smlouvě o založení Evropského společenství pro atomovou energii.
- (41) S ohledem na situaci na Ukrajině by toto nařízení mělo vstoupit v platnost co nejdříve, a to prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

KAPITOLA I

PODPORA UKRAJINY ZE STRANY UNIE

ODDÍL 1

Obecná ustanovení

Článek 1

Předmět

1. Tímto nařízením se zřizuje nástroj pro poskytování podpory Ukrajině ze strany Unie (makrofinanční pomoc +) (dále jen „nástroj“) ve formě úvěrů, nevratné podpory a subvence úrokových sazeb.
2. Nařízení stanoví cíle nástroje, jeho financování, formy financování Uní v jeho rámci a pravidla pro poskytování tohoto financování.

Článek 2

Cíle nástroje

1. Obecným cílem nástroje je poskytovat krátkodobou finanční pomoc Ukrajině předvídatelně, nepřetržitě, řádně a včas a financovat obnovu a případně počáteční podporu poválečné obnovy s cílem podpořit Ukrajinu na její cestě k evropské integraci.
2. K dosažení obecného cíle podporují hlavní specifické cíle zejména:
 - a) makrofinanční stabilitu a zmírnění vnějších a vnitřních překážek bránících financování Ukrajiny;
 - b) program reforem zaměřený případně na počáteční přípravnou fázi předvstupního procesu, včetně posílení ukrajinských institucí, reformy a posílení efektivity veřejné správy, jakož i transparentnosti, strukturálních reforem a řádné správy věcí veřejných na všech úrovních;
 - c) obnovu kritických funkcí a infrastruktury a pomoc lidem v nouzi.

Článek 3

Oblasti podpory

K dosažení svých cílů nástroj podporuje zejména tyto činnosti:

- a) financování finančních potřeb Ukrajiny s cílem udržet makrofinanční stabilitu země;
- b) obnovu, například obnovování kritické infrastruktury, jako jsou energetická infrastruktura, vodohospodářské systémy, dopravní sítě, vnitrostátní silnice nebo mosty, nebo ve strategických hospodářských odvětvích a sociální infrastruktury, jako jsou zdravotnická zařízení, školy a bydlení pro přesídlené osoby, včetně dočasného a sociálního bydlení;
- c) odvětvové a institucionální reformy, včetně protikorupčních a soudních reforem, dodržování zásad právního státu, řádné správy věcí veřejných a modernizace vnitrostátních a místních institucí;
- d) přípravu rekonstrukce Ukrajiny;
- e) podporu sbližování právního rámce Ukrajiny s právním rámcem Unie a integrace Ukrajiny do jednotného trhu, jakož i posílení hospodářského rozvoje a zlepšení konkurenceschopnosti;
- f) posílení správní kapacity Ukrajiny vhodnými prostředky, včetně využití technické pomoci.

Článek 4

Dostupná podpora v rámci nástroje

1. Podpora v rámci nástroje ve formě úvěrů je při dodržení článku 5 k dispozici ve výši až 18 000 000 000 EUR na období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2023 s možností čerpání do 31. března 2024.

Podpora se poskytuje postupně, jakmile vstoupí v platnost záruky členských států v souladu s čl. 5 odst. 4, přičemž nikdy nepřekročí částky kryté těmito dohodami o záruce.

Nicméně od data použitelnosti změny nařízení (EU, Euratom) 2020/2093, nebo aktu jej nahrazujícího, jež stanoví záruku za úvěry uvedené v prvním pododstavci tohoto odstavce v rámci rozpočtu Unie nad rámec stropů VFR a až do výše stropů uvedených v čl. 3 odst. 1 a 2 rozhodnutí (EU, Euratom) 2020/2053, se druhý pododstavec tohoto odstavce přestane uplatňovat a podpora uvedená v prvním pododstavci tohoto odstavce bude dostupná v plném rozsahu.

2. Dodatečná podpora v rámci nástroje na období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2027 je rovněž k dispozici, při dodržení čl. 7 odst. 1, na pokrytí výdajů podle článku 17. Tato dodatečná podpora může být při dodržení čl. 7 odst. 1 k dispozici i po 31. prosinci 2027.

3. Další částky, které jsou k dispozici v souladu s čl. 7 odst. 2 a 4 tohoto nařízení, mohou být realizovány jako nevratná podpora, pokud je tak stanoveno v memorandu o porozumění, které má být uzavřeno v souladu s článkem 9 tohoto nařízení nebo v souladu s nařízeními (EU) 2021/947 a (ES) č. 1257/96, na financování opatření k dosažení cílů uvedených v čl. 2 odst. 2 písm. b) až c) tohoto nařízení v souladu s pravidly uvedených nařízení.

4. Částky uvedené v odstavci 3 mohou pokrývat podpůrné výdaje na provádění nástroje a na dosažení jeho cílů, včetně administrativní podpory spojené s přípravnými, návaznými, sledovacími, kontrolními, auditními a hodnotícími činnostmi nezbytnými pro provádění, jakož i výdaje v ústředí a v delegacích Unie na administrativní a koordinační podporu potřebnou pro nástroj a k řízení operací financovaných v rámci nástroje, včetně informačních a komunikačních činností a systémů informačních technologií na úrovni organizace.

Článek 5

Příspěvky ve formě záruk ze strany členských států

1. Členské státy mohou přispět poskytnutím záruk až do celkové výše 18 000 000 000 EUR na podporu v rámci nástroje ve formě úvěrů uvedenou v čl. 4 odst. 1.
2. Případné příspěvky členských států se poskytují formou neodvolatelných bezpodmínečných záruk na požádání prostřednictvím dohody o záruce, jež bude uzavřena s Komisí v souladu s článkem 6.
3. Relativní podíl příspěvku dotyčného členského státu (klíč pro příspěvky) na částce uvedené v odstavci 1 tohoto článku odpovídá relativnímu podílu tohoto členského státu na celkovém HND Unie, jak vyplývá ze sloupce 1 tabulky 4 v části A („Financování ročního rozpočtu Unie, úvod“) okruhu Obecné příjmy stanoveného v souhrnném rozpočtu Unie na rozpočtový rok 2023, přijatém s konečnou platností dne 23. listopadu 2022.
4. Záruky nabývají pro každý členský stát účinku dnem vstupu dohody o záruce mezi Komisí a dotyčným členským státem uvedené v článku 6 v platnost.
5. Částky vyplývající z čerpání záruk představují vnější účelově vázané příjmy v souladu s čl. 21 odst. 2 písm. a) bodu ii) finančního nařízení na splacení finančních závazků z podpory v rámci nástroje ve formě úvěrů uvedené v čl. 4 odst. 1 tohoto nařízení.
6. Než Komise vyzve k plnění záruk poskytnutých členskými státy, posoudí na základě vlastního uvážení a odpovědnosti veškerá opatření dostupná v rámci diverzifikované strategie financování stanovené v článku 220a finančního nařízení v souladu s omezeními stanovenými v tomto nařízení. Toto posouzení nemá vliv na neodvolatelnou a bezpodmínečnou povahu záruk poskytnutých podle odstavce 2 tohoto článku a jejich splatnost na požádání. V rámci výzvy k plnění záruk Komise členské státy o tomto posouzení případně informuje.
7. Odchylně od čl. 211 odst. 4 písm. c) finančního nařízení částky získané zpět od Ukrajiny v souvislosti s podporou v rámci nástroje ve formě úvěrů uvedenou v čl. 4 odst. 1 tohoto nařízení budou dotčeným členským státem proplaceny až do výše čerpání záruky poskytnuté těmito členskými státy podle čl. 6 písm. a) tohoto nařízení.

Článek 6

Dohody o záruce

Komise uzavře s každým členským státem, který poskytuje záruku podle článku 5, dohodu o záruce. Tato dohoda stanoví pravidla, jimiž se záruka řídí a která jsou stejná pro všechny členské státy, a to zejména ustanovení, která:

- a) stanoví povinnost členských států vyhovět výzvám k plnění záruk, které Komise učiní v souvislosti s podporou v rámci nástroje ve formě úvěrů uvedenou v čl. 4 odst. 1;
- b) zajistí, aby výzva k plnění záruk byla učiněna v poměrné výši, na základě uplatnění klíče pro příspěvky uvedeného v čl. 5 odst. 3. Klíč pro příspěvky se dočasně úměrně upraví, dokud nevstoupí v platnost všechny dohody o záruce mezi Komisí a členskými státy v souladu s čl. 5 odst. 4;
- c) stanoví, že čerpání záruk musí zajistit schopnost Unie splácet finanční prostředky vypůjčené podle čl. 16 odst. 1 na kapitálových trzích nebo od finančních institucí v případě, že dojde k nesplacení ze strany Ukrajiny, což zahrnuje i případné změny harmonogramu plateb z jakéhokoli důvodu, jakož i nesplacení, které bylo očekáváno či neočekáváno;

- d) zajistí, aby v případě, že členský stát zcela nebo zčásti nevyhoví výzvě k plnění záruky včas, měla Komise za účelem krytí části odpovídající dotčenému členskému státu právo učinit dodatečné výzvy k plnění záruk ze strany jiných členských států. Takové dodatečné výzvy se učiní úměrně k relativnímu podílu každého z ostatních členských států na HND Unie podle čl. 5 odst. 3 upravenému bez zohlednění relativního podílu dotčeného členského státu. Členský stát, který nevyhověl výzvě k plnění záruky, je i nadále odpovědný za její splnění a nese rovněž odpovědnost za veškeré náklady, které z toho vyplývají. Náhrada za dodatečné příspěvky se ostatním členským státům vyplatí z částek zpětně získaných Komisí od členského státu, který nevyhověl výzvě k plnění záruky. Záruka čerpaná od jednotlivých členských států je za všech okolností omezena celkovou výší záruky, jíž tento členský stát přispěl na základě dohody o záruce;
- e) se týkají platebních podmínek;
- f) zajistí, že platnost záruky skončí ke dni použitelnosti změny nařízení (EU, Euratom) 2020/2093, nebo aktu jej nahrazujícího, jež stanoví záruku za úvěry uvedené v čl. 4 odst. 1 tohoto nařízení v rámci rozpočtu Unie nad rámec stropů VFR a až do výše stropů uvedených v čl. 3 odst. 1 a 2 rozhodnutí (EU, Euratom) 2020/2053.

Článek 7

Příspěvky členských států a třetích stran

1. Členské státy mohou přispívat do nástroje částkami uvedenými v čl. 4 odst. 2. Relativní podíl příspěvku dotčeného členského státu na těchto částkách odpovídá relativnímu podílu tohoto členského státu na celkovém HND Unie. Pro příspěvky na rok n se relativní podíl založený na HND vypočítá jako podíl na celkovém HND Unie, jak vyplývá z příslušného sloupce příjmové části posledního ročního rozpočtu Unie nebo opravného ročního rozpočtu Unie přijatého na rok $n-1$.

Podpora v rámci nástroje podle tohoto odstavce je k dispozici pro jakoukoli částku stanovenou v dohodě mezi Komisí a příslušným členským státem poté, co tato dohoda vstoupí v platnost.

2. Členské státy mohou do nástroje přispívat dalšími částkami podle čl. 4 odst. 3.
3. Příspěvky uvedené v odstavcích 1 a 2 tohoto článku představují vnější účelově vázané příjmy v souladu s čl. 21 odst. 2 písm. a) bodem ii) finančního nařízení.
4. Zúčastněné třetí země a strany mohou rovněž přispívat na nevratnou podporu v rámci nástroje dalšími částkami uvedenými v čl. 4 odst. 3 tohoto nařízení, zejména v souvislosti se specifickými cíli uvedenými v čl. 2 odst. 2 písm. b) a c) tohoto nařízení. Tyto příspěvky představují vnější účelově vázané příjmy v souladu s čl. 21 odst. 2 písm. d) a e) finančního nařízení.

ODDÍL 2

Podmínky podpory v rámci nástroje

Článek 8

Podmínka podpory v rámci nástroje

1. Poskytnutí podpory z tohoto nástroje je podmíněno tím, že Ukrajina bude i nadále prosazovat a respektovat účinné demokratické mechanismy, včetně parlamentního systému založeného na pluralitě politických stran, a zásady právního státu a že zaručí dodržování lidských práv.

2. Komise a Evropská služba pro vnější činnost sledují plnění podmínky stanovené v odstavci 1 po celou dobu poskytování podpory v rámci nástroje, zejména před vyplacením prostředků, přičemž v příslušných případech řádně zohlední pravidelnou zprávu Komise o rozšíření. Zohlední se rovněž situace na Ukrajině a důsledky tamního uplatňování stanného práva.

3. Odstavce 1 a 2 tohoto článku se použijí v souladu s rozhodnutím Rady 2010/427/EU ⁽¹⁵⁾.

Článek 9

Memorandum o porozumění

1. Komise uzavře s Ukrajinou memorandum o porozumění, v němž se stanoví zejména politické podmínky, orientační finanční plánování a požadavky na podávání zpráv podle článku 10, s nimiž má být podpora ze strany Unie v rámci nástroje spojena.

Politické podmínky jsou podle potřeby v kontextu celkové situace na Ukrajině spojeny s cíli uvedenými v článku 2 a jejich prováděním uvedeným v článku 3 a s podmínkou stanovenou v článku 8. Zahrnují závazek dodržovat zásady řádného finančního řízení se zaměřením na boj proti korupci, organizovanému zločinu a podvodům a na zamezení střetu zájmů a vytvoření transparentního a odpovědného rámce pro řízení obnovy a případně rekonstrukce.

2. V polovině období může Komise memorandum o porozumění přezkoumat. Komise může na základě přezkumu memorandum o porozumění změnit.

3. Memorandum o porozumění se přijímá a mění přezkumným postupem podle čl. 19 odst. 2.

Článek 10

Požadavky na podávání zpráv

1. Požadavky na podávání zpráv pro Ukrajinu budou zahrnuty do memoranda o porozumění a zajistí zejména účinnost, transparentnost a odpovědnost za využívání podpory poskytované v rámci nástroje.

2. Komise pravidelně ověřuje plnění požadavků na podávání zpráv a pokrok při plnění politických podmínek stanovených v memorandu o porozumění. Komise o výsledcích tohoto ověření informuje Evropský parlament a Radu.

ODDÍL 3

Uvolnění podpory v rámci nástroje, posouzení a informační povinnosti

Článek 11

Uvolnění podpory v rámci nástroje

1. S výhradou požadavků uvedených v článku 12 poskytuje Komise podporu v rámci nástroje ve splátkách. Komise rozhodne o časovém rámci pro vyplacení každé splátky. Splátka může být vyplacena v jedné nebo více tranších.

⁽¹⁵⁾ Rozhodnutí Rady 2010/427/EU ze dne 26. července 2010 o organizaci a fungování Evropské služby pro vnější činnost (Úř. věst. L 201, 3.8.2010, s. 30).

2. Uvolnění podpory v rámci nástroje řídí Komise na základě svého posouzení plnění politických podmínek obsažených v memorandu o porozumění.

Článek 12

Rozhodnutí o uvolnění podpory v rámci nástroje

1. Ukrajina předloží žádost o finanční prostředky před vyplacením každé splátky spolu se zprávou v souladu s ustanoveními memoranda o porozumění.
2. Komise rozhodne o uvolnění splátek na základě posouzení následujících požadavků:
 - a) dodržení podmínky stanovené v článku 8;
 - b) uspokojivé plnění požadavků na podávání zpráv dohodnutých v memorandu o porozumění;
 - c) uspokojivý pokrok při provádění politických podmínek stanovených v memorandu o porozumění.
3. Před vyplacením maximální částky podpory v rámci nástroje Komise ověří splnění všech politických podmínek stanovených v memorandu o porozumění.

Článek 13

Snížení, pozastavení a zrušení podpory v rámci nástroje

1. Pokud se finanční potřeby Ukrajiny během období vyplácení podpory Unie v rámci nástroje oproti původním prognózám zásadně sníží, může Komise výši podpory snížit, pozastavit nebo zrušit.
2. Pokud nejsou splněny požadavky stanovené v čl. 12 odst. 2, Komise pozastaví nebo zruší vyplácení podpory v rámci nástroje.

Článek 14

Posouzení provádění podpory v rámci nástroje

Během provádění nástroje Komise prostřednictvím operativního posouzení, které může být provedeno společně s operativním posouzením podle rozhodnutí (EU) 2022/1201 a (EU) 2022/1628, posoudí řádnost ukrajinských finančních opatření, správních postupů a mechanismů vnitřní a vnější kontroly, které jsou pro podporu v rámci nástroje relevantní.

Článek 15

Informování Evropského parlamentu a Rady

Komise informuje Evropský parlament a Radu o vývoji týkajícím se podpory ze strany Unie v rámci nástroje, včetně jeho vyplácení a vývoje v oblasti operací uvedených v článku 11, a předkládá těmto institucím včas příslušné dokumenty. V případě pozastavení nebo zrušení podle čl. 13 odst. 2 neprodleně informuje o důvodech pozastavení nebo zrušení Evropský parlament a Radu.

KAPITOLA II

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ TÝKAJÍCÍ SE PROVÁDĚNÍ PODPORY

Článek 16

Výpůjční a úvěrové operace

1. Za účelem financování podpory v rámci nástroje ve formě úvěrů je Komise zmocněna jménem Unie vypůjčit si potřebné finanční prostředky na kapitálových trzích nebo od finančních institucí v souladu s článkem 220a finančního nařízení.
2. Podrobné podmínky podpory v rámci nástroje ve formě úvěrů se stanoví ve smlouvě o úvěru v souladu s článkem 220 finančního nařízení, která má být uzavřena mezi Komisí a Ukrajinou. Maximální doba trvání úvěrů je 35 let.
3. Odchylně od čl. 31 odst. 3 druhé věty nařízení (EU) 2021/947 se makrofinanční pomoc poskytovaná Ukrajině ve formě úvěrů v rámci tohoto nástroje nepodporuje ze záruky pro vnější činnost.

K úvěrům podle tohoto nařízení se netvoří žádné rezervy a odchylně od čl. 211 odst. 1 finančního nařízení se nestanoví žádná míra tvorby rezerv v procentech z částky uvedené v čl. 4 odst. 1 tohoto nařízení.

Článek 17

Subvence úrokových sazeb

1. Odchylně od čl. 220 odst. 5 písm. e) finančního nařízení a v závislosti na dostupných zdrojích může Unie nést náklady na úroky poskytnutím subvence úrokových sazeb a pokrytím správních nákladů souvisejících s půjčkami a úvěry, s výjimkou nákladů spojených s předčasným splacením úvěru, pokud jde o úvěry podle tohoto nařízení.
2. Ukrajina může každý rok Unii požádat o subvence úrokových sazeb a pokrytí správních nákladů.

Článek 18

Dohoda o financování nevratné podpory

Podrobné podmínky nevratné podpory uvedené v čl. 4 odst. 3 tohoto nařízení se stanoví v dohodě o financování, kterou Komise uzavře s Ukrajinou. Odchylně od čl. 220 odst. 5 finančního nařízení obsahuje dohoda o financování pouze ustanovení uvedená v čl. 220 odst. 5 písm. a), b) a c) uvedeného nařízení. Dohoda o financování obsahuje ustanovení o ochraně finančních zájmů Unie, kontrolách, auditech, předcházení podvodům a jiným nesrovnalostem a o zpětném získávání finančních prostředků.

KAPITOLA III

SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 19

Postup projednávání ve výboru

1. Komisi je nápomocen výbor. Tento výbor je výborem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011.

2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.

Článek 20

Výroční zpráva

1. Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě posouzení provádění kapitoly I tohoto nařízení, včetně vyhodnocení tohoto provádění. Tato zpráva:
 - a) vyhodnotí, jakého pokroku bylo při provádění podpory Unie v rámci nástroje dosaženo;
 - b) posoudí hospodářskou situaci a vyhlídky Ukrajiny, jakož i provádění požadavků a podmínek uvedených v oddíle 2 kapitoly I tohoto nařízení;
 - c) uvede souvislost mezi požadavky a podmínkami stanovenými v memorandu o porozumění, průběžnou makrofinanční situací Ukrajiny a rozhodnutími Komise o uvolnění splátek podpory v rámci nástroje.
2. Do dvou let od konce doby dostupnosti předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o hodnocení ex post, v níž vyhodnotí výsledky a účinnost dokončené podpory Unie v rámci nástroje a míru, do jaké přispěla k dosažení cílů této pomoci.

Článek 21

Závěrečná ustanovení

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

Ve Štrasburku dne 14. prosince 2022.

Za Evropský parlament
předsedkyně
R. METSOLA

Za Radu
předseda
M. BEK